

กระทู้ถามที่ ๙๔๓ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง แนวทางการแก้ไขประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ดังต่อไปนี้

ด้วยคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต (คณะกรรมการ ค.ป.ท.) ได้ออกประกาศ ณ วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เรื่อง แนวทางและวิธีการในการดำเนินงานโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ แบบของข้อตกลงคุณธรรม การคัดเลือกผู้สังเกตการณ์ และการจัดทำรายงานตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งประกาศฉบับนี้มีประเด็นที่ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ตามมาตรา ๖ และมาตรา ๘ หลายประการ ในฐานะที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงการคลังมีแนวทางแก้ไขประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต ฉบับวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕ (๓) โดยระบุถึงโครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีลักษณะเป็นโครงการที่ซับซ้อนให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนอย่างไร และสามารถทบทวนประกาศโดยนำประเด็นเรื่องผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนเพื่อกำหนดเป็นกรอบในการพิจารณาความซับซ้อนได้หรือไม่ ขอทราบรายละเอียด

๒. กระทรวงการคลังมีแนวทางแก้ไขประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต ฉบับวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๓ เพื่อปกป้องคุ้มครองผู้สังเกตการณ์ในกรณีที่เป็น การเปิดเผยข้อมูลเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยเทียบเคียงกับมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

วิโรจน์ ลักขณาอดิศร

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน

แบบบัญชีรายชื่อ

คำตอบกระทู้ถามที่ ๙๔๓ ร.

ของ นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน แบบบัญชีรายชื่อ
เรื่อง แนวทางการแก้ไขประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต

ท่านประธานที่เคารพ ข้าพเจ้า นายพิชัย ชุณหวิชัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
ขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

คำถามข้อ ๑ กระทรวงการคลังมีแนวทางแก้ไขประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการ
การทุจริต ฉบับวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕ (๓) โดยระบุถึงโครงการจัดซื้อจัดจ้าง
ที่มีลักษณะเป็นโครงการที่ซับซ้อนให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนอย่างไร และสามารถทบทวนประกาศ
โดยนำประเด็นเรื่องผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนเพื่อกำหนดเป็นกรอบ
ในการพิจารณาความซับซ้อนได้หรือไม่ ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อ ๑ กระทรวงการคลัง ขอเรียนว่า ประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการ
การทุจริต เรื่อง แนวทางและวิธีการในการดำเนินงานโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริต
ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ แบบของข้อตกลงคุณธรรม การคัดเลือกผู้สังเกตการณ์ และการจัดทำรายงาน
ตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
พ.ศ. ๒๕๖๐ (ประกาศคณะกรรมการ ค.ป.ท.) ข้อ ๕ (๓) กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกโครงการ
จัดทำข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact : IP) หรือที่เรียกว่า โครงการ IP โดยให้คณะกรรมการ
ความร่วมมือป้องกันการทุจริต (คณะกรรมการ ค.ป.ท.) พิจารณาคัดเลือกโครงการจัดซื้อจัดจ้าง
ที่มีลักษณะซับซ้อนให้เข้าร่วมโครงการ IP ซึ่งแนวทางการพิจารณาความซับซ้อนจะอ้างอิงตามระเบียบ
กระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
ข้อ ๘๓ และกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าจ้างผู้ให้บริการงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง
พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ได้กำหนดลักษณะความซับซ้อนของงานซื้อหรือจ้างว่า จะต้องเป็นงานที่ต้องใช้ความประณีต
เทคโนโลยีขั้นสูง หรือความชำนาญเฉพาะด้าน ตลอดจนอาจเป็นงานที่มีผู้ใช้สอยจำนวนมาก
หรือมีลักษณะพิเศษเชิงคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม วัฒนธรรม หรือธรรมชาติ ดังนั้น
ปัจจัยเรื่องผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนจึงถือเป็นหนึ่งในหลายปัจจัยที่ถูกใช้
ประกอบการพิจารณาคัดเลือกโครงการจัดซื้อจัดจ้างให้เข้าร่วมโครงการ IP โดยมีโครงการ IP หลายโครงการ
ที่ถูกคัดเลือกอันเนื่องมาจากเหตุปัจจัยดังกล่าว อาทิ โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าทางคู่ โครงการก่อสร้าง
ปรับปรุงขยายการประปาส่วนภูมิภาค และโครงการก่อสร้างทางหลวงสายต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก
ขณะนี้กรมบัญชีกลางอยู่ระหว่างพิจารณาทบทวนแนวทางและวิธีการดำเนินงานเพื่อปรับแก้ไขประกาศ
คณะกรรมการ ค.ป.ท. ซึ่งกระทรวงการคลังจะนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปใช้ประกอบการปรับแก้ไข
ประกาศคณะกรรมการ ค.ป.ท. ต่อไป

คำถามข้อ ๒ กระทรวงการคลังมีแนวทางแก้ไขประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต ฉบับที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๓ เพื่อปกป้องคุ้มครองผู้สังเกตการณ์ในกรณีที่เป็น การเปิดเผยข้อมูลเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยเทียบเคียงกับมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความลับ ทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อ ๒ กระทรวงการคลัง ขอเรียนว่า

๑. ประกาศคณะกรรมการ ค.ป.ท. กำหนดนิยามคำว่า “ผู้สังเกตการณ์” หมายความว่า บุคคลภายนอกหรือภาคประชาสังคมที่ได้รับการคัดเลือกจากองค์กรที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. มอบหมาย ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อโครงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยจะต้องมี ความเป็นกลางและไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในโครงการจัดซื้อจัดจ้างนั้น และไม่ถือว่าผู้สังเกตการณ์ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒. ผู้สังเกตการณ์ที่ได้รับมอบหมายให้เข้าร่วมสังเกตการณ์ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ของโครงการ IP มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ IP ซึ่งหมายความรวมถึงข้อมูล ที่เป็นความลับทางการค้าด้วย ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินโครงการ จัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ประกาศคณะกรรมการ ค.ป.ท. จึงได้กำหนดแนวทางและวิธีการบริหารจัดการ ข้อมูลดังกล่าว โดยให้ผู้สังเกตการณ์ที่ได้รับมอบหมายให้เข้าร่วมสังเกตการณ์ในโครงการ IP จะต้องลงนาม ในหนังสือการรักษาข้อมูลเป็นความลับและไม่มีส่วนได้เสีย เพื่อเป็นการแสดงเจตนาว่า ผู้สังเกตการณ์รายนั้นจะไม่นำข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ IP รวมถึงข้อมูล ความลับทางการค้าไปเปิดเผยหรือแสวงหาประโยชน์ส่วนตน หรือให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่นเว้นแต่ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่กล่าวไว้ในข้อตกลงคุณธรรมหรือตามขั้นตอน การจัดซื้อจัดจ้างที่กฎหมายกำหนดไว้

๓. แม้ว่าปัจจุบันประกาศคณะกรรมการ ค.ป.ท. จะวางหลักการเปิดเผยข้อมูลเฉพาะข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ IP แต่เพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครองผู้สังเกตการณ์ในการเปิดเผยข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ คณะกรรมการ ค.ป.ท. จึงได้กำหนดให้ผู้สังเกตการณ์ที่พบเห็นพฤติกรรม ที่ส่อไปในทางทุจริตและไม่ได้รับการชี้แจงข้อเท็จจริงจากหน่วยงานของรัฐ เจ้าของโครงการ ให้ผู้สังเกตการณ์ จัดทำรายงานการสังเกตการณ์ (Notification Report : NR) มาที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อน และหากหน่วยงานของรัฐมีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตหรืออาจนำไปสู่ การทุจริตได้จริง คณะกรรมการ ค.ป.ท. จึงจะพิจารณาส่งต่อเรื่องดังกล่าวไปยังหน่วยงานตรวจสอบ อาทิ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ แทนการให้ผู้สังเกตการณ์ ประจำโครงการดังกล่าวเป็นผู้ส่งประเด็นข้อกังวลใจตามรายงานการสังเกตการณ์โดยตรงต่อไป ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายหรือการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีให้กับผู้สังเกตการณ์

๔. กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้หารือไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อขอให้พิจารณาในประเด็นที่ผู้สังเกตการณ์อาจถูกฟ้องคดีต่อศาล โดยสำนักงานอัยการสูงสุดได้มีหนังสือ ที่ อส ๐๐๐๓ (คก๒)/๙๙๗๑ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ ตอบข้อหารือในประเด็นดังกล่าว สรุปได้ว่า หากมีกรณีที่ผู้สังเกตการณ์ที่ได้รับการสรรหา คัดเลือก และถูกแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ และประกาศคณะกรรมการ ค.ป.ท. ถูกฟ้องคดีแพ่งหรือคดีอาญา กรณีนี้พนักงานอัยการอาจรับแก้ต่างให้ได้โดยดุลยพินิจของพนักงานอัยการที่จะพิจารณาตามที่เห็นสมควรตามนัยมาตรา ๑๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติองค์การอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองข้อมูลและความเห็นของผู้สังเกตการณ์ ตลอดจนยืนยันยืนยันภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ค.ป.ท. กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางจึงได้พัฒนาระบบบริหารจัดการโครงการจัดทำข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact Management System หรือระบบ IPMS) สำหรับเก็บข้อมูลความเห็นของผู้สังเกตการณ์ เพื่อเป็นเครื่องยืนยันอีกทางหนึ่งว่า การเปิดเผยข้อมูลของผู้สังเกตการณ์เป็นการดำเนินงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานให้กับหน่วยงานของรัฐอีกด้วย ซึ่งหากมีการฟ้องคดีต่อศาล กรณีนี้กรมบัญชีกลางจะเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการดังกล่าวแทนผู้สังเกตการณ์ที่มีใช้เจ้าหน้าที่ของรัฐ

๕. เพื่อให้การดำเนินการข้างต้นมีความชัดเจน ครอบคลุม และปกป้องการดำเนินงานของผู้สังเกตการณ์ กรมบัญชีกลางในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ค.ป.ท. จึงมีแผนที่จะทบทวนประกาศคณะกรรมการ ค.ป.ท. ทั้งฉบับ และรับฟังความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนี้ คาดว่าการดำเนินการดังกล่าวจะแล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘